

Ovaj natpis trebalo bi skoncentrisati samo na jezik kao leksički instrument Milana Đorđevića. U načinu građenja (pa i vođenja pjesme) zapažamo veliku osebnost, razgranatost i bogatstvo jezičkog materijala što ga on vješto i sinhrono koristi za postizanje kako poetskih tako i onih nad poetskih efekata koji nas obuzimaju pri čitanju ovih stihova. Te su leksičke a likovno osjenčene tvorevine u saglasju s pjesnikovom idejom — razgranatom mišlju koja sva vrca i prelijeva se bogatstvom asocijacija poetske magije poput nabujalih stihija prirode. Tematsko-motivski vezan za esencijalne elemente prirode i njene iskonske plodove, vezan za svijet i vasionu, a samo djelimično egzistirajući u velegradu, Milan Đorđević uspio je u ovoj zbirci da kroz pjesmu prelomi i u pjesmi zatomi onaj neuhvatljiv sfumato atmosfere takve prirode, onu koju čilibara i vrta. Cijela je knjiga igra, svjetlucava igra riječi sa dubokim značenjskim kontekstima u okvirima raznovidnih pjesnikovih (i čovjekovih) svakodnevnih okruženja: »U najboljim pjesmama ove zbirke jezik je bogato razigran ne samo na planu pesničkog vokabulara, nego i na planu poetske sintakse i versifikacije«. Milan Đorđević uspio je ovakvim stilom da pjesmom »uhvati« neuhvatljivo (»svetlošću opisuj nevidljivo«), nedoku-

čivo a čulno — boje, mirise, zvukove — i osjećajno, onako kako su ti elegični, nostalgični, vedri, daleki ili duši bliski svjetlovi nastanjeni u nafta ili oko nas. Milan Đorđević je pjesmom zatvorio krug; krug vrtloga vode, krug grumena žeravice, uštapa na nebu, krug mjehura od sapunice, krug grudve pepela i. t. d.

Pjesmu »Rana« moram izdvojiti kao biser (koji se dugo i pomno posmatra) da bih notirala i naglasila njenu vrijednost, što je po meni, uzdiže nad ostalim tvorevinama ove knjige. Tu je protkana ideja o zaustavljenom trenutku vremena, o ojevkovječnoj infantilnosti, jer rana o kojoj je riječ je dječakova kazna: »Odlučeno je, dečake, odlučeno, / nikada nećeš biti starac«. Može li biti strašnije kazne, može li većeg zla i nesreće? Dječak je sputan, »okovan« vremenom, kreće se: »od vrata do prazne kolevke«. . . »od snežne prtine/ do visokog slepog zida«. Prazna kolijevka simboliše nemogućnost ostavljanja potomstva, a slijepi zid nemogućnost traženja i nalaženja izlaza. Međutim, poeta pjesme je u sljedećem: ako dječak ne može biti starac, on je to već bio, jer pamćenje se prenosi civilizacijskim tokovima i generacijskim genetskim kodom, tako: »Spominješ se krhkoga fajansa, / spominješ se porcelana iz

Severa, / stakla iz Mušana s avanturinima, / li-munovih lica, marcipana«.

Samo u prvi mah ova se poezija čini hermetičnom. Da bi joj se prišlo treba probiti opnu, ući pod koru i tada će se otvoriti one, kao u bajkama zlatne dveri, one skrivene odaje sa zabranom ulaska, ali, čitaoče, ti baš želiš i tu zabranjenu sobu. Udi, ne boj se i kako poeta u pjesmi »Skriveni hoće«: »Ozvezdaj mi ponoć, budi čista munjina! / Nozdrvo mi takmi mirisom grmljavine! / Oživi mi usne predivom vode, čutnjine / paučine raskini i budi obilje, milina!«.

Pisac ovih redova nakon iščitavanja zbirke ČILIBAR I VRT i prethodne — MUMIJE (a Milan Đorđević je inače autor još dvije knjige) ima svoj kritičarski stav: ovo je poezija koja će opstati i ostati u budućem vremenu, jer je, zasigurno, poezija koja se razlikuje od raznovrsnih anti-poetskih modernizama. Istovremeno, to je i poezija koja se ljepotom otkriva strpljivom čitaocu i sasvim polako i tiho usaduje u njegovo srce. Za takvog čitaoca Milan Đorđević gradi svoj vrt — i ne uzalud.

Hoću da kažem: četvrta knjiga Milana Đorđevića ČILIBAR I VRT ne čita se s lakoćom, treba je postepeno usvajati, ali, jednom usvojen, ostaje zauvijek! ■ ■ ■

OČIMA AVANTURISTE I NAUČNIKA

Radmila Gikić

HAJNRIH HARER: »SEDMAN GODINA NA TIBETU«,
»Deće novine«, Gornji Milanovac, »Jedinstvo«, Priština, 1990.

Posle skoro četrdeset godina, ponovo je pred nama knjiga Hajnriha Harera **Sedam godina na Tibetu**. Davne 1953. objavljena je u Beču, a kod nas prevedena 1956. u ediciji »Korist i razonoda« Matice srpske. Knjigu je tada sa nemačkog preveo Đorđe Vojnović, a novo izdanje je u prevodu Raše Sekulovića. U ovom izdanju — koje je prevedeno sa bečkog izdanja iz 1988 — pridodatu su nova poglavlja, od kojih je jedno o ponovnom bekstvu Dalaj-lame iz zemlje.

U podnaslovu knjige zapisano je: »Moj život na dvoru Dalaj-lame«, ali opis puta do dvora čini, ipak, trećinu knjige. Reč je tu o različitim zanimljivostima koje je pisac zapazio na putu od logora, o progonima, vraćanju, nevoljama sa pograničnim vlastima zbog putnih isprava, hladnoći, nestašici hrane, o običajima plemena sa kojima su se susretali, sukobima sa razbojnicima, uhodama i mnogo čemu drugom.

U predgovoru knjige Harer je zapisao: »Svi životni snovi započinjaju se u mladosti«. I malo dalje dodao: »Tako mi je bilo potrebno više godina kako bih uvidio da se nikada ne smem stremiti ka mnogobrojnim ciljevima odjednom.« Harerovo životno opredeljenje bilo je planinarenje i istraživanje. Krajem 1939. godine, na završetku istraživačkih pohoda u Aziji, zadesio se sa svojim saputnikom u Karačiju gde su čekali brod za povratak u Evropu. Ali, rat je planuo i to je bio preokret u njegovom životu. Najpre, našao se u zarobljeništvu. Godine 1944. Harer uspeva da sa svojim prijateljem Peterom Aufšnajerterom pobjegne iz logora, i da se prebaci preko Himalaja na Tibet.

Ono što ni jednom putniku koji je prelazio Himalaje nije promaklo, nije ni Hareru, a to su gomile naslaganog kamenja i molitvenih zastava koje pobožni budisti namenjuju svojim božanstvima. Zanimljivosti koje je Harer opisao u knjizi postaju dragocenije kada se ima na umu da ih je beležio svakodnevno. Sa sobom je stalno imao beležnicu, te je i u najtežim uslovima zapisivao sve ono što mu se u toku jednog dana događalo, pa se ova knjiga može čitati i kao dnevnik sa putovanja.

Tada, a i mnogo godina kasnije, stranci su bili nepoželjni na Tibetu, a u situaciji u kojoj se zadesio Harer, na prelasku preko Himalaja, prirodno je što su ga izbegavali, i što mu u nevoljama nisu hteli pomoći, nego su ga ponegde

čak i progonili. A uz sve to, pratile su ga, njega i njegovog prijatelja Aufšnajtera, snežne mečave, kakve, opake i oštre, mogu biti jedino na najvećoj planini sveta, na krovu sveta.

Na jednom mestu Harer kaže da po profesiji nije pisatelj i da će pri kazivanju ostati pri govim događajima. Pa ipak, ponekad, zastao bi pred veličanstvenom lepotom himalajskih predela: »Tu deonicu puta neću nikada zaboraviti. Tumarali smo visoko iznad granica šume, kroz blago talasaste planinske lance i malo jednoličan predeo. Boje su oćaravale oko — retko kada sam video sve moguće tonove da se tako harmonično uzajamno proživaju. Tik uz prozirne vode Inda pružala su se žučkasto-bela polja boraksa, a pošto ovde proleće nastupa tek u junu, obrublivalo ih je nežno zelenilo prvih izdanaka, dok su se u daljini blistali snežni planinski vrhovi. Prolazeći tim predelom, u daljini smo ugledali pljusak u Himalajima, na kojem su se boje poigravale u svojoj neposivnoj čaroliji.«

Jedna od važnih stanica na putu bilo mu je mesto Kjirom, mesto čije je ime — »selo sreće« — odgovaralo njegovom doživljaju. Za tim idiličnim predelom, punim blagostanja, tišine i mira koji se retko nalazi, Harer će žaliti i čeznuti da mu se vrati, sanjariće da u njemu pod stare dane sagradi sebi kućicu od crvene kedrovine sa potocićem, i puno voćki. Njegov prijatelj će kasnije, kada budu primorani da napuste Tibet, potražiti mir u ovom selu, i ostaće tamo dugo, kada je već i kineska invazija duboko prodrila u unutrašnjost.

Putem je Harer obišao manastir Trakar Taso, gde je živeo i pisao stihove pesnik Milarepa još u jedanaestom veku.

Tibet, znamenje nad znamenjem, mistika i stvarnost, lepota i surovost, bio je za Harera i njegovog prijatelja nezaboravni izazov. I mada su sve vreme puta strahovali od susreta sa njim, bili su primljeni srdačno, iako, dugo potom, nisu dobijali isprave za stalni boravak. Već na Tibetu, krenuli su u istraživanje i upoznavanje sveta o kome su sanjali, a koji su tako dobro poznavali iz pročitanih knjiga.

Opis »nebeske sahrane« na Tibetu još jedan je dokaz da Harer nije samo planinar, istraživač, odbegli zarobljenik, već i prikriveni pisac. Tibetanski pogrebni obred događao se na samu novu godinu. Telo preminule devojke, zavijeno u beli čaršav, nosio je profesionalni nosač leševa, a pored njega išla su trojica »grobara«.

Za tu vrstu sahrane uvek se telo pokojnika odnosi na uzbrdicu, ka mestu označenom za odlazak na drugi svet, prepunom ptica-lešinara, devojačko telo raskomadalo su grobari, mrmrlajući molitve uz pokretanje ručnog bubnjača, a sve vreme pili su pivu ili čaj. Na kraju su izmrvili i kosti, kako ne bi ostao trag ljudskog života, i to dali lešinarima. Samo se plemići i lame na Tibetu spaljuju, sirotinja se baca u reku ribama, ako za nju niko nema da plati troškove sahrane. A ako je sirotinja za života bila zaražena, bolesna od neke teške bolesti, što je bivao čest slučaj, onda bi ih sahranjivali na račun države, ukopavanjem.

Susreti sa Dalaj-lamom, sa njegovom majkom, bratom, ostaće zabeleženi kao nezaboravni u putopišćevom životu na Tibetu. Vidaće ih često, skoro svakodnevno. Postaće učitelj Dalaj-lami, savetnik i prijatelj. Vešt da zapiše ono najvažnije, opisivao je sve svoje sopstvene susrete s njim, ali je beležio i priče koje su se odnosile na rano detinjstvo Dalaj-lame, njegovo prepoznavanje, reinkarnaciju, pa sve do ustoličenja za vrhovnog lamu. U susretu sa njim hiljade monaha i stanovnika ničice bi padalo na zemlju. Gradom bi zavladao muk koji bi trajao samo časak, a onda bi ponovo nastala graja i žamor. A onda i ovo: niko u naselju nije smeo da skine, ili navuče zimsku odeću i gunjeve dok to ne učini vrhovnik, pa ma kakva nesnosna vrućina, ili hladnoća, zavladao.

Na jednom mestu Harer je zabeležio i ovo: »Na Tibetu se zemaljskom bivanju ne pridaje velika vrednost, a od smrti se ne strahuje«; sam je, međutim, naveo nekoliko smrtnih slučajeva koji su mnogo uznemirili duše najbližih, a ni osobe koje su odlazile sa ovog sveta nisu ga, po njegovom opisu, bez bola napuštale. Pomisao na reinkarnaciju može samo da ublaži odlazak. Iz tih i drugih razloga, smrtna kazna na Tibetu ne postoji.

A uoči Božića, Harer, koji je bio zadovoljan boravkom na Tibetu, i koji je sanjario da tu, pod stare dane, i kuću sebi sagradi, upao je u nostalgiju i čežnju za domom, sve dok suzama obliiven nije ugušio u sebi pobunu i tugu.

Harer i njegov prijatelj, nakon petogodišnjeg boravka na Tibetu, i raznih poslova koje su tu radili, bili su primorani da napuste svoju oazu mira. Bilo je to 1950. godine, kada su Kinzi napali Tibet, i tada je odlučeno da Dalaj-lama, četrnaesti po redu, napusti Lasu. Harer,

koji će pri kraju knjige zapisati: »Gde god da budemo živeo, pratiće me čežnja za ovom zemljom... Ponekad mi se učini da čujem lepet kri-la i krike divljih gusaka i ždralo, koji preleću nad Lasom i jasnim, mesečinom okupanim hladnim noćima...«, napustio je takođe svoje uotočište.

Učitelj Dalaj-lame morao je da se rastane sa njim. A i dvojica nerazdvojni prijatelja i saputnika, Harer i Aufšnajter, morali su da se

razdvoje. Aufšnajter je ostao nešto duže, ali je kasnije i on otišao iz Tibeta.

Knjiga je do sada prevedena na četrdeset jezika, u ukupnom tiražu od tri miliona primeraka, a Hajnrih Harer je 1985. godine odlikovan Zlatnom Humboltovom medaljom, kao »jedan od poslednjih avanturista u rangu naučnika.«

Dobar i zanimljiv predgovor napisao je Stevan Pešić, koji je i sam pre nekoliko godina boravio u Daramsali, u severnoj Indiji, mestu gde

je u izgnanstvu živeo Dalaj-lama. A Dalaj-lama je 1989. godine dobio Nobelovu nagradu za mir.

Knjiga je ilustrovana fotografijama koje je načinio sam Hajnrih Harer.

Posle ove knjige, kako beleži Stevan Pešić, Harer, koji je i dalje nastavio da se bavi Tibetom, vratio se tamo, sa lažnim pasošem, i potom napisao novu knjigu, *Povratak u Tibet*. Verovatno bi bilo zanimljivo i ovu knjigu prevesti i objaviti je kod nas. ○○○

SREBRNI JEZIK SANJE MARČETIĆ

Dubravka Đurić

Sanja Marčetić: »KNJIGA O SABORU«. »Grafički zavod Hrvatske, biblioteka »Zora«, 1991.

Svaka nova knjiga Sanje Marčetić novo je iznenađenje. U ovom vremenu zaista je malo pesnika tako radikalne poetike koja se razotkriva direktno, ogoljeno, bez prikrivačkih težnji. Njena poetika je jasna, i ostvaruje se zadivljujuće konsekventno. Prva zbirka »S« (Quorum, 1984) počinje već od samog naslova. Izdvajajući slovo za naslov svoje zbirke (pored podudarnosti u imenu autora — »S« — »Sanja«, a »Sanjica« se u drugoj zbirci »kuc-kuc«, Radničke novine, 1989, pojavljuje kao lice u igrokazu), pesnikinja je ukazala na svoju primarnu zainteresovanost za fonemsko-morfemsko-grafemski nivo pesme. Pesme iz prve zbirke generišu zvukovi, tačnije, pesnikinja se koristi glasovnim, morfološkim, sintaksičkim i semantičkim pomeranjima. Radikalnost ovog zahvata ukorenjena je u iskustvu ranih avangardi, pre svega u stvaralaštvu ruskih futurista, ali i u radikalnom pesništvu, na primer jednog Stošića, na čije se stvaralaštvo ova poezija nadovezuje. Istraživanja koja su započeli radikalni avangardni pravci ni izbliza nisu iscrpljena, jer i posle gotovo čitavog veka te tradicije, koju uporno teže da potisnu i istisnu drugi sinhroni pravci i ideološka opredeljenja, nije doprlo do svesti prosečnog obrazovanog čitaoca da je JEZIK SISTEM ZNAKOVA, da je poezija USMERENOST NA PORUKU KAO TAKVU, da je u umetnosti u prvom planu POSTUPAK koji je generiše. U tom smislu ova poezija je savremeni stadijum ove radikalne linije poezije, kao što su to u okviru njima odgovarajućih dijahronih razvojnih linija književnosti i pesnici neoklasičari, neoromantičari, neomodernisti, neonarodnjaci, itd. u modernoj umetnosti postoje dve tendencije, jedna je dominantna, a to je ona koja prikriva postupak, čini ga »prirodnim« i jedino mogućim. Jezik je te poezije priziran i usmeren na sadržaj, reči su samo sredstvo za prenošenje poruke (referencijalna funkcija je dominantna). Druga tendencija, čiji je predstavnik i Sanja Marčetić, a teško bi se u ovom vremenu pored nje moglo navesti još nekoliko imena, ogoljava postupak, jezik je u njoj neproziran, ne upućuje izvan sebe, već na sebe. Upravo bi to mogao biti opšti opis ove poezije, a to najviše važi upravo za prvu knjigu, zatim nešto modificirano i za drugu. Retki su pesnici koji kroz formalni aspekt pesme govore, kod kojih je kôd poruka, a postupak se ne opravdava uvođenjem sadržaja, koji neutrališe formotvorni nivo pesme. kod Sanje Marčetić postupak nikada nije motivisan, opravdan, jer poeziji nije nužna priča. Sa modernom poezijom od Remboa, jezik postaje komplikovan, postaje svestan sebe, jer on konstituiše naše viđenje. Reč se kao znak osamostaljuje.

Već prva zbirka predstavlja nam izuzetno obdarenu pesnikinju koja smelo barata jezičkim materijalom, istražujući sve moguće aspekte jezikotvorstva. Rukopis je suprotstavljen štampanom tekstu, očito je iskustvo vizuelne poezije, ali sva ova iskustva su vešto inkorporirana u tkivo zbirke.

Druga zbirka »kuc-kuc« unekoliko se razlikuje od prve. Uokvirena je igrokazom, mnoge pesme imaju naslove, za razliku od prve u kojoj to nije slučaj. Iskustvo vizuelne poezije je redukovano na upotrebu velikih i malih slova. Prstenasta struktura je karakteristična kako za zbirku u celini, tako i za pojedinačne pesme. Kao i u prvoj zbirci i ovde nailazimo na po-

navljanje istih oblika reči ili različitih oblika reči istog korena ili izvedenih iz istog korena, ponavljanja istih ili sličnih skupina glasova, spajanja više reči u jednu, rastavljanja reči na njene delove, menjanja jednog glasa (slova). Sva ova različita pomeranja rađe na formativnom nivou pesme, ali imaju implikacije na značenjski nivo.

Iz prve zbirke navešću nekoliko različitih primera: strofe jedne pesme počinju rečima pisanim velikim slovom, te inicijelne reči su: ODIR; RAZDIR; UDIR; IZDIR; NADDIR; jedna pesma se završava stihovima: »... zdvajaja/razdvajaja/vajaja«, druga počinje stihovima: »Sasluh sasma sasluk«; »svireširerežuvire« reč je iz jedne pesme u prvoj knjizi, itd, itd. u drugoj zbirci, primer su: »kukale se kuknje mnoge/ a kuhale vrijednosnice« ili reči poput: »žiložderog«, ili »nadglasnio / i snio«. U drugoj zbirci bih izdvojila dva izuzetna formalna eksperimenta. Jedan je na 26. strani: središnji, uokvireni deo pesme se sastoji iz rečenice »al naprasne sjeni putima plešu«, slova rečenice se koriste kao elementi neprekinutog niza (serije), a granice među rečima, se ukidaju, svaki niz (stih) ima 45 slova znaka. prvi reč glasi:

»alnaprasnesjeniputimapplešualnaprasnesjeniput«

Drugi primer je karakterističan postupak koji se javlja u sve tri zbirke. Pesme o kojima je reč, na 63 i na 67 strani, veoma su bliske i po jeziku i strukturi podsećaju na izvestan tip narodnog stvaralaštva za koje je karakteristična stupnjevitost struktura i kočenje kretanja (otežana forma). Fragment prve pesme glasi:

Pričekaj se Pjesma San
Ja ću na te Tok

Neka tebe Tok budi
I dovede jedan Tok
Budi Toče
ovaj san

Pričekaj se Pjesma tok
Ja ću na te Svetok

Neka tebe Svetok
I dovede jedan Svetok
Čisti! Čisti
ovaj tok

Pričekaj se Pjesma Svetok
Ja ću na te Mjeru dovest, itd.

Karakteristična je identična shema, a jezički elementi se ponavljaju i variraju, uvek u novom leksičkom okruženju, ponekad u istoj ili variranoj shemi. Sledeća pesma isti postupak ponavlja ogoljenije, koristeći reči ključne u prethodnoj (tj. varijabile — reči koje su se u okviru iste strukture menjale). Shema je sledeća: sva-ki stih se sastoji od četiri reči. Prva reč je glagol konstanta (stade), druga reč je inicijalna »bezmjer«, treća je naslov prve pesme u ciklusu pod nazivom »pjesme«, četvrta je glagol varijabila. Treća reč svakog stiha je druga reč svakog narednog stiha. prvih pet stihova glase:

Stade Bezmjer Mjeru mirit
Stade Mjera Svetok gristi
Stade Svetok Tok Čistit
Stade Tok San budit

Stade San Ram Čirit, itd.

Na stepenast karakter pesničke organizacije (sheme) stih adodatno se ukazuje grafičkim predstavljanjem stepenastog odnosa između reči u stihu, a potom i grafičkim predstavljanjem stepenastog međusobnog odnosa stiho-va. Primer neodoljivo podseća na pesmicu — priču koju u jednom tekstu daje Sklovski, a koja glasi: »Guske pošle crve kljucat / Crvi pošli bradu gristi / Brada pošla bike seći / Bikovi pošli vodu piti,« itd. Sigurno se slični primeri mogu naći u stvaralaštvu svih naroda. Sličan postupak, ali malo drugačiji nalazimo i u prvoj zbirci: »Kolaž laže oči ima / a ja bojim nebo, krojnim // Kolaž laže grkljan ima / a ja režem nebo, žežem // Kolaž laže taban ima / a ja hodam nebo, svodam«, itd.

Treća zbirka, »Knjiga o Seboru«, bliža je drugoj nego prvoj. Moglo bi se reći da je u njoj pesnikinja došla do svog zrelog jezika, da je prošavši rigorozan formalni metod došla do uravnoteženog jezika u kojoj ova vrsta izraza postaje klasična. Glasovna i druga pomeranja su suptilnija, postepena, bez krajnje ogoljenog postupka koji nam kaže: »ogoljavam se da me vidiš«, ta faza je elaborirana i sada se pesnikinja lako kreće carstvom glasovnih pomeranja, ali i raznih drugih postupaka.

Zbirka se sastoji iz sledećih ciklusa: »Psaltir o postanku srebra«, »Srebrne pjesni«, »Slovo o Seboru«, »I vrijeme već baca svoj san na sve nas«, »Ceznutljivi dramolet«. Zahvati u vizuelni prostor papira su sada izuzetno profinjani, gotovo nenametljivi, a opet uočljivi i značajni. Cesto se stih sastoji iz jednog zarez, zarez ima jednaku vrednost kao znak, poput reči, jer se u pesmama inače ne koristi interpunkcija. Istu funkciju zarez ima i u naslovu pesme: »KAD U PRIČI«. Suptilna upotreba skupina zarez baš u ovoj pesmi je uočljiva, zarezi različito grupisani u prostoru pesme izlasku su iz linearnosti nizanja reči (koje u ovim pesmama uzgred budi rečeno nikakvo nije linearno ni sinaksistički ni semantički, jer je u pitanju zakočeni govor koji se vraća i kruži, koji je organizovan tako da bi se osećao) i ulazak su u prostor pesme.

Knjiga o Seboru podseća na severnjačke narodne epove u kojima se meša pagansko i hrišćansko, u kojima arhajski slojevi starih paganskih kultura govore o ritualnim, magijskim radnjama sa jezikom u arhajskom životu. Od atmosfere bajalica iz prve knjige preko atmosfere narodskih, pučkih, jezičkih ostvarenja, dolazimo do arhajsko-epske (transformisane u lirsku atmosferu) potpuno raskidane narativnosti. Pored svih mogućih konotacija, u jednoj pesmi piše: »Tvar utvare / zvane zračak / zvane Sebor / zvane Pjesnik / vjesnik tajne / glasnik vjetra / meka trpka / glazba svijesti«. Sebor je Pesnik, vjesnik tajne, povezan je sa svetlošću i svešču: »Kao košmar / kao zora / u utvari slovo stoji / O Seboru slovo sričem / kao košmar / kao krinku // Kao krinka slovo jedno / jedan Sebor / ljubav jedna.« Srebrni jezik Sanje Marčetić se može uporediti sa Hlebnj-kovljevim zvezdanim jezikom. Ep o Seboru je ep o slovu, tj. pokušaj stvaranja novog čarobnjakog mita o jeziku, jeziku i u jeziku. I tu se arhajska i moderna stremjenja povezuju, ovde jednako radikalno kao što je to bio slučaj i kod ruskih futurista, ali ne samo kod njih.

Sa stanovišta strukture, najzanimljivija je poslednja celina pod nazivom »Ceznutljivi dra-